

и в Алпите, и в Кавказ. Все пак Герасимов счита, че въпросът за залежаванията в България изисква по-нататъшни изследвания.

С вещината на добър изследовател за малкото време, което прекара в нашата страна, Герасимов набеляза редица важни геоморфоложки проблеми. Неговото морфолошко райониране не е лишено от някои грешки, които ние посочихме. Районирането на Дунавската хълмиста равнина обаче, както и становището му за льоса и залежаванията в България са изключително ценен принос в нашата геоморфоложка литература: Набелязаните от Герасимов геоморфоложки проблеми трябва да послужат като основа в изследователската работа на нашите геоморфолози.

П. Пенчев

Э. Б. ВАЛЕВ — България, экономико-географическое описание, ГИГЛ Москва, 1949 г., стр. 406.

Работата на Э. Б. Валева „България, экономико-географическое описание“ е излязла под редакцията на доктора на географските науки проф. И. А. Витвер. Тя е първият сериозен опит за написване икономическа география на България.

В даденото от автора предисловие, с което започва работата му, се изтъква голямото значение на Съветския съюз за освобождението на България от германския фашизъм, за гарантиране независимостта и процъфтяването ѝ.

С книгата „България“ Э. Б. Валева си поставя две задачи: 1. Запознаването на съветския читател с икономическата география на НР България в светлината на ставящите промени във връзка с построяване основите на социализма. 2. Да създаде подробно порайонно описание на страната, тъй като според автора тоя въпрос от географията на НР България бил съвсем неосветлен в съветската литература.

Доколко авторът е успял в разрешението на тия задачи ще видим по-нататък. Необходимо е да изтъкнем още тук, че авторът е съставил книгата си въз основа на разнообразни материали, както сам заявява „в по-голямата си част публикувани на български език“ (стр. 31). За съжаление в работата липсва един списък на литературата, за да може да се говори за „разнообразни литературни материали“. Споменатите в текста под черта автори са съвсем малко. Освен това Э. Б. Валева е ползвал публикации на Българската статистика — месечните известия и годишници, като работи главно с данни от преброяванията след 1910 г. до 1946 г., а за някои отрасли на промишлеността и селското стопанство се дават данни за 1948 г.

В предисловието авторът изтъква още, че в процеса на работата той е срещнал редица трудности, които можем да сведем към следното:

1. Бързото развитие на страната и необходимостта от чести промени.
2. Не винаги авторът имал достатъчно пълни данни, особено за новите промени по райони.

В края на предисловието Э. Б. Валева заявява, че не счита работата си свободна от недостатъци и че ще бъде благодарен на критиката.

Трябва да подчертаем, че работата на Валева е много навременен и ценен принос в икономическата география на България. Фактът, че вече 8 години — от 9. IX. 1944 г. и досега, ние нямаме по-пълнен и по-ценен курс по икономическа география на България, красноречиво говори каква огромна услуга той е направил не само на съветския читател „за упознаването с братска България“, но и на нашата общественост — широкия кръг читатели, учители, студенти, а и на университетски преподаватели.

Работата, която разглеждаме, обхваща две части: I. **Общ преглед** и II. **Порайонен преглед**.

Първата част — **Общ преглед** (стр. 5—254), обхваща почти три пети от книгата. Тя започва с въведение (стр. 5—10), което обхваща: Особеностите в географското положение на България, територия и граници.

Особеностите в географското положение на България са дадени правдиво с оглед на революционните политически промени у нас, НР Румъния и т. н. Тук според нас Э. Б. Валева допуска на стр. 7 тая грешка, че търси в „многостранността на гео

графското положение“ на България „користното внимание на империалистическите държави“, а не в обществено-историческата система.

В глава I (стр. 11—50) се разглеждат природните условия: релеф, климат, реки и езера, почви, растителност, изкопаеми богатства и обща оценка на природните ресурси.

Релефът е разгледан кратко-с оглед на последните проучвания у нас. Авторът познава работата на нашия физикогеограф Ж. Гълъбов „Кратка физикогеографска характеристика на България“, но не я е използвал навсякъде. Така например Э. Б. Валев само споменава за Предбалкана.

Ценното е, че авторът прави оценка на всяка една природна област, на всеки елемент на климата и т. н. Интересен е прегледът на реките и езерата. Той е снабден с една карта на речната мрежа в България. Картата дава неправилна представа за отточните води, понеже не са отбелязани със специален знак ония от реките, които пресъхват лете.

Почвите са разгледани добре и главно въз основа на материалите на почвената експедиция от 1947 г. Прегледът на почвите се допълва с приложената почвена карта на България (по И. П. Герасимов).

Растителността е характеризирана кратко, но с достатъчно данни за един преглед. Добра е икономгеографската оценка на растителните области и видове, особено на горските.

Авторът не се спира на животинския свят у нас. След растителността той разглежда в една глава „изкопаеми богатства и обща оценка на природните ресурси“ (стр. 43), което според нас не е правилно. Трябваше да се разгледат отделно изкопаемите и след това да се дава обща оценка на природните ресурси. Картата на „най-важните полезни изкопаеми“ е прегледна и лесно използваема.

Глава II — **Особености в развитието на България** (стр. 51—70), е написана изключително по трудове и изказвания на Д. Благоев, Г. Димитров и В. Коларов. Тая глава обхваща: 1. България до установяването на народнодемократичния строй и 2. България — страна на народната демокрация.

Като добър икономгеограф-марксист Э. Б. Валев с вещина разглежда най-важните моменти от нашето не давнашно минало и значението им за икономгеографската структура на страната. „Това е необходимо — пише Э. Б. Валев, в частност затова, за да се разбере защо до време на установяването в България на народнодемократичния режим тя оставаше като икономически изостанала страна, а така също, за да се разберат тия условия в България, в които се осъществява преходът от капитализма към социализма (стр. 51).

С голяма любов Э. Б. Валев изтъква значението на великия руски народ за освобождението ни от турско иго и на Съветския съюз за освобождението ни от фашизма.

Глава III — **Население** (стр. 71—106), обхваща: национален състав, динамика на населението, външни преселнически движения, гъстота и разпределение на населението, градско и селско население и типове населени места.

В тая глава Э. Б. Валев проличава като добър специалист-географ, който за пръв път се занимава от гледище на историческия материализъм така системно с въпросите на населението и селищата в България. Той е добър познавач на Ленин и Сталин по въпросите за държавата и нацията и умело ги използва при обясняване формирането на българската нация, българския език, етнографски групи и пр.

Авторът обаче допуска някои грешки при разглеждането на етнографските групи, понеже използва некоректно Хр. Вакарелски. Например на стр. 74 той пише: „Характерът на постройките тук (в Балкана, б. И. Пенков) силно зависи от условията на релефа. Широко са разпространени двуетажните къщи . . .“ Изводът, че двуетажните къщи зависят от релефа, не е правилен. Двуетажните къщи на балканците не са повсеместно явление и доколкото те преобладават в градските и някои селски селища, са рожба на имотното състояние и поминъчните занимания на населението.

Още по-доверчиво към Хр. Вакарелски Э. Б. Валев се е отнесъл при характеристиката на етнографската група шопи, като пише: „Районите, населени с шопи, се отличават с малко плодородни почви и голям процент неудобни земи. С това са свързани негодните размери на селските селища в тази област. В котловините широко са разпространени едноетажните къщи. За планинските склонове и тук са характерни двуетажните

постройки“ (стр. 75, подчертано И. Пенков). Явно е, че Э. Б. Валев е допуснал вулгарното географско обяснение за големината на селищата и вида на постройките, като ги свързва с неплодородието на почвата и релефа.

При разглеждане на външните преселнически движения Э. Б. Валев, правилно прилагайки историческия подход, им прави последователна и пълна характеристика, доколкото тя е необходима за икономгеографа.

Въпросът за градското и селско население е разгледан добре. Дадени са данни включая и за преброяването от 1946 г. Трябва да се съжاليا, че на стр. 93 в таблицата за разпределението на селските селища се ползват само преброяванията от 1926, 1934 и 1946 г. Много по-ярка картина щяхме да имаме, ако се дадеше поне едно преброяване от преди Първата световна война.

Картата за разпределението на градовете на стр. 95 за 1946 г. щеше да има по-голяма стойност, ако бе съпоставена с друга, например от 1926 или още по-добре от 1910 г., и т. н.

Типовете населени места са разгледани общо взето добре, но въпросът за типа (вида), формата и външния облик (физиономията) на селищата не е разграничен. Не е обяснен и въпросът за „съвременните градове“ (стр. 97).

Не е правилно определена възрастта на някои селища, например, че гр. Плевен бил възникнал в началния период на турското владичество и др. (стр. 98). По-правилно е да се говори не за турското влияние в облика на нашите градове, а за феодадно-мусюлманското влияние. На стр. 100 Э. Б. Валев пише: „По време на освобождението на България от турско иго част от нейните градове е имала източен облик, друга част непомняла на южноевропейските градове“ (подчертано И. Пенков). Крайно време е да ликвидираме с понятията „източен“, „южноевропейски“, понеже те са безсъдържателни.

Постановката на автора, че „разпръснатите селища във вид на колиби или групи колиби се срещат само в планинските райони на страната, и то далеч не навсякъде“ (стр. 102, подчертано И. П.), не е правилна, понеже много колиби има и под 350 м височина, например колиби Малка и Голяма Темуша, Ботевградското поле и т. н. Не е правилна и констатацията на същата стр. 102, че в Западна Дунавска България липсвали селища по платообразните участъци. На рецензента са известни такива селища, например Пищурка, Расово, Аспарухово, Горна Гнойница — Ломско, и др.

На тая част от работата от Э. Б. Валев, ще се спрем още малко, понеже според нас тя е най-слаба. На стр. 104 авторът абсолютизира природните географски условия като фактор за разнообразието на разселването и пише: „Разнообразието във формите на повърхността в планинските райони е довело, че тук да се срещат най-различни видове разселвания“ (стр. 104). Известно е, че маркс-ленинското учение за разселването търси причините главно в начина на общественото производство, понеже се променя в зависимост от него.

Може би една голяма част от посочените грешки нямаше да бъдат допуснати, ако ние имамхе съответно прогресивна литература по разглежданите въпроси из географията на населението и селищата на НР България. За съжаление авторът е трябвало да ползува изключително почти буржоазни автори.

Глава IV — **Обща характеристика на стопанството** (стр. 107—120), обхваща: стопанството на предишна България и нов път на развитие. Въз основа на статии от Г. Димитров, Добри Търпешев и др., печатани във вестник „Работническо дело“, а така също и на данни от статистическия годишник авторът подчертава зависимия характер на нашето стопанство и ролята на чуждестранния капитал. Анализирайки аграрния характер на народното стопанство на България до 9 септември 1944 г., Э. Б. Валев използва и професионалния състав на активното население. Той определя България като страна със средно развит капитализъм, но със слабо развита енергетична база, преобладаващо дребно и разпокъсано земеделие и т. н.

След това Э. Б. Валев разглежда новия път на развитие у нас след 9. IX. 1944 г.: забравяване и ликвидирание на частните монополи и тръстове, аграрната реформа, национализиране промишлеността, банките, външната търговия и т. н. и знанието им. В таблица се разглеждат отраслите на стопанството за 1939 г. и 1948 г. От нея личат първите успехи на промишлеността у нас и въобще възможностите на плановите начала за преустройството на нашето стопанство. След това Э. Б. Валев се спира на класовата борба у нас и специално на село, на решаващата

роля на БКП, извършената от нея огромна работа за преустройството на стопанството, на петгодишния стопански план (1949—1953 г.). Авторът вижда навсякъде ръководната роля на Партията и подчертава значението на решенията на V Конгрес и Юнския пленум (1949 г.) за изграждането основите на социализма у нас.

Глава V — **Селско стопанство** (стр. 121—175), обхваща: обща характеристика, нов етап в развитието на селското стопанство, отраслова структура на селското стопанство (зърнени култури, крмни треви и кореноплодни, технически култури), градинарство, лозарство, овощарство, животновъдство, риболовство, типове селско стопанство и тяхното географско разпределение.

Далеч бихме отишли, ако се спрем на всеки от засегнатите въпроси. Ще разгледаме накратко само някои. Според нас авторът греша, като разглежда селското стопанство от гледище „Досега ръководен отрасъл в страната остава селското стопанство“ (стр. 121). А „досега“ трябва да се разбира до 1949 г., когато е излязла книгата. С петгодишния план у нас ръководещ отрасъл е промишлеността. Э. Б. Валев показва недостатъците на нашето селско стопанство: дребна собственост, разпокъсаност, арендуване, наемен труд, слаба техника и т. н. Той воюва срещу българските буржоазни автори, които се стремяха да замаскират класовото разслоение в българското село с изобилен фактически материал, взет главно от М. Казанджиев, разкрива несъстоятелността на техните „теории“.

На новия етап в развитието в селското стопанство авторът отделя значително място, като разглежда аграрната реформа. За нея казва, че тя „се състои не толкова в по-справедливото преразпределение на земята, но и в създаване необходимите условия за постепенния преход към колективната обработка на земята“. ТКЗС, ДЗС и МТС са разглеждани правилно в развитието им до края на 1948 г.

Отрасловата структура на селското стопанство е анализирана добре. Трябваше обаче за зърнените храни да се отдели повече място, а не само 2 страници. Авторът правилно дава голямо значение на техническите култури. Много ценни в тая част на работата са дадените карти за разпределението (по околии) на зърнените храни, бобовите култури, техническите култури — общо и отделно за тютюна, слънчогледа, памука, на зеленчуковите градини, лозята, овощните, розови и черничевы градини.

При лозарството е допусната грешка, като се дава на плевенския край по-висок процент лозя от обработваемата земя, отколкото в Пловдивско (стр. 161). Разпределението на овощните градини по райони е правилно, но при района по „Северните склонове на Стара планина“ са изброени Тетевен, Габрово и Дряново, а е пропуснат много по-важен овощарски център—Троян (стр. 162).

Животновъдството е разглеждано в неговото развитие. С помощта на таблички е разкрита структурата на нашето животновъдство до и след 1944 г.

Освен това са посочени и мерките за подобрене на животновъдството по 5-годишния стопански план. Э. Б. Валев греша при разглеждането на селскостопанските типове и географското им разпределение, като приема районирането на М. Витанов (стр. 170 до 175).

Глава VI — **Промисленост** (стр. 176—224), обхваща: обща характеристика, енергетика, добив на рудни изкопаеми и металопромишленост, химическа и каучукова промишленост, текстилна, кожарска, хранителна, тютюнева, строителни материали, дървообработвателна и хартиена промишленост и занаяти. Тая глава е една от най-хубавите в книгата на Валев. Известен недостатък е, че авторът не е отделил специално място на машиностроителната промишленост, а я е разгледал заедно с металната промишленост.

В общата характеристика авторът разкрива структурата на промишлеността у нас до 9. IX. 1944 г., а така също и до национализацията 23. XII. 1947 г.: анархистично развитие, преобладаване на леката над тежката, диспропорция в отраслите, липса на енергетична база и т. н. След национализацията настъпва цялостна плановост, окупация, правилно разпределение и т. н., което Э. Б. Валев характеризира с изобилен фактически материал.

Авторът отделя много място за разглеждане енергетиката на страната. Прегледът е много системен и авторът, без да изпада в техницизъм, го е направил напълно икономикогеографски, т. е. дадено е развитието на енергетичната база и нейната географска локализация. На стр. 195 е дадена прегледна карта на електростанциите в България, която е много ценна, макар днес, три години след редактирането ѝ, тя да е вече значително непълна.

При прегледа на отделните отрасли на промишлеността авторът прибегва винаги към сравнителния метод. Той сравнява състоянието на съответния отрасъл преди и след 9 септември и аргументирано посочва големите успехи на промишлеността при народната власт. Това важи особено много за рудодобиването, металургията и машиностроенето.

При разглеждане на винодобивната промишленост авторът изброява редица големи винарски изби, между другото дори в Севлиево, Асеновград, Поморие, а забравя Плевен, което е един пропуск (стр. 212). При изреждането на селищата с тютюневите складове трябваше да се отбележат още Харманли и Пещера (стр. 214).

Э. Б. Валев е разгледал с голяма любов нашето занаятчийство. И тук с богат цифров материал и три таблици се разкрива процесът на развитието на занаятите у нас до и особено след 9. IX. 1944 г. с изграждането на ТПЗК.

Глава VII — **Транспорт** (стр. 225—250), Э. Б. Валев характеризира правилно. Още в началото той обръща внимание, че останалото от капитализма транспортно стопанство далеч не е достатъчно както по дължината на жп. и шосейната мрежа, така и по тяхната конфигурация. Освен това авторът изтъква недостатъчното използване на нашия воден път: морски и речен.

След един кратък исторически преглед на жп. и шосейното дело Э. Б. Валев проследява строителството на новите жп. линии при народната власт: Димитрово — Водуяк, Лясковец — Златарица, Ловеч — Троян, Станке Димитров — Бобов дол, Макоцево — Клисурса, Самуил — Силистра и Враца — Орехово, а така също и шосетата, като през прохода на Републиката, Батак — Доспат, Каварна — Спасово и т. н. Авторът не е пропуснал да отбележи голямото значение, което придобива водният и въздушен транспорт в икономиката на нашата страна.

Глава VIII — **Външни икономически връзки** (стр. 238—250). Авторът правилно изтъква пагубната роля на чуждестранния търговски капитал във външната търговия на страната, особено на германския. С избобил фактически материал Э. Б. Валев разкрива структурата на нейния внос и износ по страни, количество, асортимент и вносно-износни пунктове.

Авторът обръща внимание на голямата промяна, която настъпи в нашата външна търговия след 9. IX. 1944 г., а във връзка с нея се спира и на ролята на СССР и страните с народна демокрация. Освен това той изтъква и новото значение на морските ни и дунавски пристанища. При характеристиката на Лом като пристанище мислим, че трябва да се разгледа износът на Лом не главно във връзка с обслужването на София, а понеже е износен пункт на обширна богата и сравнително добре развита селскостопанска област (стр. 247).

Втората част от разглежданата книга — **Районен преглед** (стр. 251—406), представлява голям интерес, понеже е първи опит след 9. IX. 1944 г. за порайонно разглеждане на България. С право авторът критикува буржоазните икономгеографски деления, „по физикогеографски области се принагласят и икономгеографските характеристики“. Э. Б. Валев приема по същество икономгеографските райони на проф. А. Бешков, които са близки до бившите административни области. Сам Э. Б. Валев твърди, че с възприемането на тия райони той не счита въпроса за решен. За него е спорен въпросът, где да се причислят котловините на Ботевград, Кюстендил, Ст. Димитров и Котел, когато е ясно например, че първите три могат да бъдат и са във връзка само със София (стр. 254).

Отделните райони не са определени въз основа на теоретическите и практически достижения на икономическата география в СССР¹. Э. Б. Валев приема 7 района, а именно Северозападен, Североцентрален, Североизточен, Югоизточен, Маришко-Родопски, Софийски и Струмско-Местински (Пирински), и ги разглежда по следния план: кратки вводни думи, природни условия, население, стопанство и градове. Характеристиката на отделния район е общо взето богата на материал и е написана много увлекателно.

¹ Съветският географ С. Ф. Буренко критикува Э. Б. Валев за неправилното откъсване административното деление на страната от икономгеографското райониране (виж рецензията на С. Ф. Буренко — Э. Б. Валев — България, (Економико-географическое описание. Известия всесоюзного географического общества, т. 82, в. 4, 1950, стр. 428—429).

В Северозападния район са допуснати следните по-важни грешки: 1) тук са причислени Луковитска и Тетевенска околия, които са привързани икономически към Плевен; 2) надценяват се природните условия за разпределението на населението; 3) отстоянията между селищата се определят като големи, а известно е, че в Ломско, Ореховско и т. н. има селищни комплекси от по 15—20 села само на 2—3—4 км едни от други, например при Крива бара, Махалите, Якимово (Ломско) и др.; 4) класификацията на градовете не е предимно по стопанските функции, а „по икономикогеографското положение“ на: а) пристанищни градове, б) градове на плодородната равнина (р. б. м.), разположени на страна от Дунава, и в) градове на предпланинската и планинска зона (стр. 264). Ясно е, че проведената класификация не е издържана, понеже по нея Враца и Кнежа са в една група, т. е. втора, което не отговаря на действителността.

При характеристиката на Североцентралния район авторът според нас е допуснал следните грешки: 1) че счита р. Янтра за „централна водна артерия“, а пренебрегва р. Вит и Осъм; 2) счита гр. Севлиево за предпланински град, когато той е полски; 3) Русе е поставен в тоя район и е откъснат от Разград, Тутракан, Силистра и т. н.; 4) лозята около Плевен се дават до 50% от обработваемата земя, когато те са до 30%; 5) Габрово е даден като най-важния промишлен център на цяла Северна България (стр. 290), когато е всеизвестно, че той отстъпва по общата промишлена продукция на Русе и Сталин; 6) Елена се сравнява с Троян по овощни градини и се счита за център на овощно консервно производство (стр. 295).

При Североизточния район са допуснати по-малко пропуски: 1) не е споменат жп. възел при Комюнари (Мурна); 2) средната дълбочина на Сталинския (Варненския) залив и езеро не е 20 м, а много по-малка (стр. 305); 3) не съществува пряка жп. линия от Румъния за Коларовград, която да минава през Толбухин (стр. 308); 4) Солното находище при Провадия не е югозападно от града (стр. 310), а повече южно.

В характеристиката на Югоизточния район са направени следните по-значителни грешки: 1) че при общата характеристика не е посочен памукът като отличителна култура за района; 2) че Стара Загора е свързана с Бургас, а е откъсната от Димитровград; 3) пропусната е жп. връзка Стара Загора — Димитровград — Хасково — Подкова; 4) характеристиката на Поморие е много бегла, напр. нищо не се говори за лозарството, рибарството и т. н.; 5) Стара Загора трябва да се подчертае не е само „търговски и транспортен“, но и важен промишлен център; 6) при характеристиката на Ямбол не се определя мястото му в икономиката на района, а в тоя на Южна България.

Маришко-Родопският или Южноцентрален район (обхваща земите на днешните окръзи Пловдивски и Хасковски) е разгледан накратко, но правдиво. Пропуските са малко. Ето някои: 1) не е правилно да се разглеждат като слабо заселени „северната и южна погранична част на района“; 2) увеличен е броят на българо-мохамеданите в Източните Родопи; 3) неправилно се вижда развитието на градовете в Източните Родопи само във връзка с „интензивното селско стопанство“ (стр. 337), но и в рударството, напр. Кърджали и др.

Софийският район в районите на Э. Б. Валев е един от най-малките по територия, почти в размерите на днешния Софийски окръг, но без околиците Ботевград, Кюстендил и Станке Димитров, което е и основната грешка на автора при „създаването и разглеждането“ на тоя район. Освен това допуснати са и тези пропуски: 1) пътят от Централна Европа за Близкия Изток се надценява, а така също и 2) трудностите на релефа за дърводобив по северните склонове на Рила; 3) при разглеждането на София се повтаря част от прегледа на природните условия на района на стр. 358; 4) даденият на Иречек цитат за София не е от преди избирането ѝ за столица, понеже тя не е била тогава „център на 4 важни жп. линии в средата на България“ (стр. 360—361); 5) София не получава цимент по линията от Пловдив и Бургас, а от Темелково; 6) за вглъбяването към София на близките селища допринесъл не само транспортът, но и новите промишлени ядра; 7) не е цитирана литературата, от която са взети данните, изброявани на стр. 381, 383 и 384; 8) не е показана книгата, от която е взет схематичният план за Димитрово и др.

Струмско-Местенският (Пирински) район е една несполучлива конструкция. Да се откъснат околиците на Кюстендил и Станке Димитров от София, които имат 90% от икономическите си връзки с нея, и да се „прибавят“ (израз мой) към Благоевградска, Саяданска, Петричка, Разложка и Неврокопска околии, е повече от несполучливо.

В заключението си Э. Б. Валев показва още веднъж големите революционни преобразования в НР България, осъществени при голямата и всеотдайна помощ на великия Съветски съюз. Освен това той подчертава и голямата заслуга на Г. Димитров, за да тръгне България по пътя на социализма.

Накрая трябва да отбележим, че работата страда от липсата на списък на ползваната литература и от достатъчно хубави снимки, карти и диаграми.

Въпреки посочените слабости и непълноти книгата на Э. Б. Валев е все още единственото и досега у нас сравнително пълно ръководство по икономическа география на НР България. От него се ползват нашите учители, студенти, а дори преподавателите във висшите училища.

Нека пожелаем на др. Э. Б. Валев, когато той ще преработва своята работа, да посети НР България и обогатен с нови данни, със здравия си мироглед и свойствения му прекрасен език и стил да ни даде още по-ценно „икономгеографско описание“ на НР България.

Игнат Пенков

ГЕОГРАФСКИ КНИГОПИС ЗА БЪЛГАРИЯ

(1942—1948 г.)

Л. Динев

Съкращения: АгрПробл — Аграрни проблеми; АгрМ — Агрономическа мисъл; АрхБЗД — Архив на Българското земеделско д-во; АрхССПр — Архив за стопански и социални проучвания; БалкПр — Балкански преглед; Бр — Бразда; БТют — Български тютюн; БТ — Български турист; ВТ — Външна търговия; ГеогрПр — Географски преглед; ГодАрхМ — Годишник на Археологическия музей; ГодВТУ — Варна — Годишник на Висшето търговско у-ще — Варна; ГодДирПрБ — Годишник на Дирекцията за природни богатства; ГодМГПр — Годишник на Дирекцията (Отдела) за минни и геоложки проучвания; ГСУ — Годишник на Софийския университет; ГПр — Горски преглед; ГорПр — Горска промишленост; ГСтоп — Горско стопанство; Гр — Градинарство; Економ — Економист; ЕкПр — Економически преглед; Електростоп — Електростопанство; Животн — Животновъдство; Земл — Земледелие; ЗемлПракт — Земледелска практика; ЗСтопВ — Земеделско-стопански въпроси; ЗТр — Земя и труд; ИзвБГД — Известия на Българското географско д-во; ИзвКамНК — Известия на камарата на народната култура; ИзвМСВ — Известия на метеорологичната служба във войската; ИкПробл — Икономически проблеми; И-я — Индустрия; ИстПр — Исторически преглед; КоопДв — Кооперативно движение; КоопЗ — Кооперативно земледелие; КоопПод — Кооперативен подем; КПр — Консервна промишленост; КрСтоп — Кредит и стопанство; ЛР — Лов и риболов; ЛПр — Лозарски преглед; МорД — Морско дело; НАрх — Народно-стопански архив; НПросв — Народна просвета; НСтоп — Народно стопанство; НовоВр — Ново време; НТ — Наука и техника; ОГБ — Основи за геологията на България; ПлСтоп — Планово стопанство; Просв — Просвета; ПЩС — Производство, цени, снабдяване; РПр — Рибарски преглед; СББАН — Сборник на Българската академия на науките; СпБАН — Списание на Българската академия на науките; СпБГД — Списание на Българското геологическо д-во; СпБИД — Списание на Българското икономическо д-во; СпБИА — Списание на съюза на българските инженери и архитекти; СпБДЖП — Списание на Българските държавни железници и пристанища; СпДЗИЗХ — Списание на Дирекцията за закупване и износ на зърнени храни; СпЗК — Списание на Земеделските камари; СпСНКоопБ — Списание на Съюза на народните кооперативни банки; СпСПБ — Списание на Съюза на популярните банки; СтВ — Стопански вестник; СтопФр — Стопански фронт; Съвр — Съвременник; ТСтоп — Техника и стопанство; ТПр — Тютюнев преглед; ТСт — Тютюн и стопанство; ТрЦМИ — Трудове на Централния метеорологичен институт; ТрЧБСт — Варна — Трудове на Черноморската биологична станция — Варна; УчПр — Училищен преглед; ХИ — Химия и индустрия.

1942 г.

Агънски, Н. Вътрешно преселване. СпЗК, год. I, кн. 3, стр. 17—23.

Ангелов, Б. Допълнения към статията „Очерки по хидрологията на басейна на р. Марица“. ИзвБГД, кн. IX (1941), стр. 233—237.